

De juiste keuze in een veranderende energiemarkt

Een vergelijking van energiecontractvormen: wat loonde in het verleden en wat zal lonen in de toekomst?

Roland
Berger

Samenvatting

Steeds meer Nederlanders kiezen voor een dynamisch energiecontract. Het aantal huishoudens met een dynamisch contract is tussen juni 2023 en juni 2025 verdubbeld tot 844.000, circa 6% van het totaal¹. De komende jaren neemt de relevantie van dynamische contracten toe. Vanaf 2026 verplicht de EU grote leveranciers dynamische contracten aan te bieden², terwijl de toename van zonnepanelen, warmtepompen, elektrische auto's, thuisladers en slimme meters het potentiële voordeel verder vergroten – zeker wanneer na 2026 de salderingsregeling vervalt. Dit onderzoek beoogt in kaart te brengen (met de kennis van nu) welk energiecontract in het verleden het voordeligst was en welke keuze in de toekomst het meeste (kans op) voordeel biedt.

De opmars van dynamische contracten hangt nauw samen met de groei van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, zoals zon en wind. De weersafhankelijke productie zorgt voor extra fluctuaties in de elektriciteitsprijzen. Met een dynamisch energiecontract betaalt een huishouden de prijs op het moment van afname, in tegenstelling tot een vaste prijs die geldt voor een kwartaal of half jaar (bij zogeheten variabele contracten) of één of meer jaren (bij een vast contract). Hernieuwbare elektriciteit is nu al goed voor meer dan de helft van de productie, en volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) stijgt dit aandeel naar verwachting tot 85% in 2030³. Daarmee wordt het sturen van elektriciteitsgebruik van duurdere naar goedkopere momenten steeds belangrijker en worden dynamische contracten steeds relevanter.

x2

Aantal dynamische contracten **verdubbeld** in 2 jaar tijd

5–40%

Afgelopen jaar was een één jaar vast contract t.o.v. dynamisch contract: **5–40% duurder** excl. kortingen

84%

84% stijging kale groothandelsprijs nodig voor opheffen voordeel dynamisch in 2024 (excl. btw op variabele kosten)

EUR 175 voordeel zonnepanelen-gebruiker bij wegvallen salderingsregeling (bij tarieven 2025, t.o.v. één jaar vast)

1 Autoriteit Consument & Markt (ACM) – Monitor Consumentenmarkt Energie

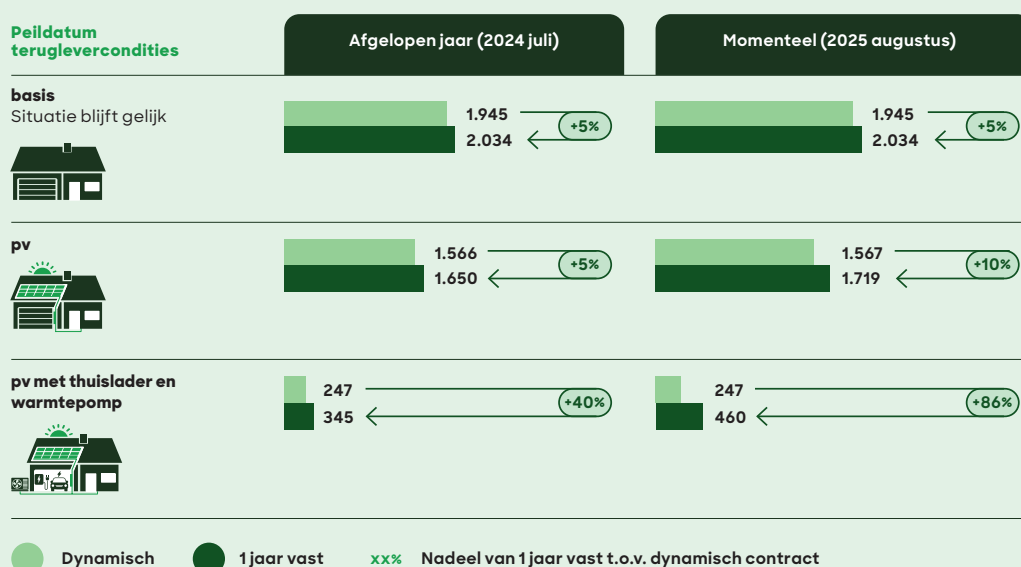
2 Consumentenbond

3 Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)

In de 12 maanden van juli 2024 tot en met juni 2025 waren alle onderzochte gebruikerstypes voordeliger uit met een dynamisch contract, zowel voor elektriciteit als voor gas. Het voordeel neemt toe naarmate een huishouden meer elektriciteit verbruikt, teruglevert of het verbruik slim verschuift met apparaten zoals een thuislader (eventueel automatisch via een app). Voor huishoudens met zonnepanelen, een warmtepomp en een thuislader was een éénjarig vast contract (de meest gekozen contractvorm) 40% duurder dan een dynamisch contract. Voor huishoudens zonder warmtepomp of thuislader kwam het verschil uit op 5%. Sindsdien zijn echter de terugleverkosten bij vaste contracten sterk gestegen, gemiddeld met meer dan 25%. Wanneer die tarieven worden toegepast op de onderzochte periode, loopt het verschil voor een typisch huishouden met zonnepanelen op tot 10%, ofwel circa EUR 150 per jaar. Dit verschil zal naar verwachting verder toenemen zodra de salderingsregeling na 2026 vervalt. ► 1

Vaste contracten daarentegen boden meer bescherming in perioden van extreme prijsstijgingen – zoals tijdens de historisch uitzonderlijke gascrisis van 2022 – en vielen voordeliger uit wanneer ze op het juiste moment werden afgesloten. Omdat de risico-opslag hoger is, moet de prijs echter fors stijgen voor een vast contract goedkoper is: in 2024 bijvoorbeeld met 84% (kale groothandelsprijs voor elektriciteit, exclusief btw).

1 Vergelijking dynamisch en éénjarig vast energiecontract, 2024 juli – 2025 juni [EUR]

Inhoudsopgave

1	Een dynamische energiemarkt	06
2	Verschillende contractvormen en gebruikers	09
3	Met de kennis van nu – Wie was het beste af met welk contract	14
4	Energiecrisisbestendige keuze?	17
5	Wat gaat de toekomst brengen?	20
»	Bijlage: Gehanteerde tarieven	24
»	Bijlage: Rekenvoorbeelden	28

Een dynamische energiemarkt

01

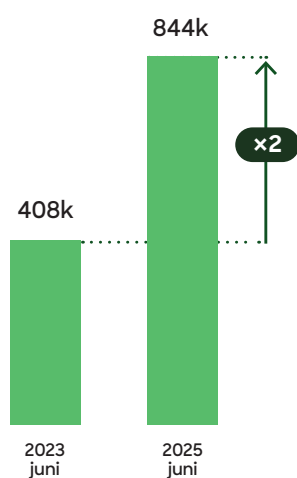
De populariteit van dynamische energiecontracten neemt de laatste jaren sterk toe. Ongeveer 6% van alle huishoudens in Nederland heeft er één: circa 844.000 in juni 2025, meer dan tweemaal zoveel als twee jaar eerder. ► 2 Ook het aanbod groeide mee: van 32 dynamische contracten voor gas en elektriciteit in juni 2023 tot al 63⁴ in juni 2025. Conform Europese regelgeving verplicht de Nederlandse Energiewet leveranciers met meer dan 200.000 klanten om vanaf 2026 dynamische contracten aan te bieden. Het doel is hierdoor de energiemarkt duurzamer, eerlijker en toegankelijker te maken⁵.

Groei hernieuwbare energie maakt dynamische contracten relevanter

In 2024 was 51% van de Nederlandse elektriciteitsproductie afkomstig uit hernieuwbare bronnen. Het grootste deel daarvan (45% van de totale productie) kwam uit wind- en zonne-energie⁶. Dit grote aandeel van weersafhankelijke bronnen vergroot de volatiliteit op de energiemarkten.

Dynamische contracten spelen hierop in doordat huishoudens hun verbruik kunnen verschuiven naar momenten met lage prijzen en beperken tijdens dure pieken. Zo ontstaat een betere afstemming tussen energievraag en -aanbod en dit leidt tot efficiënter gebruik van hernieuwbare elektriciteit, minder inzet van fossiele bronnen, minder druk op het net en uiteindelijk lagere prijzen voor consumenten. In een energienet dat in toenemende mate wordt gevoed door hernieuwbare bronnen is flexibiliteit in verbruik van groot belang.

2 Huishoudens met een dynamisch energiecontract ['000]

4 Autoriteit Consument & Markt (ACM) – Monitor Consumentenmarkt Energie

5 Consumentenbond

6 CBS – Elektriciteitsproductie uit hernieuwbare bronnen

Onderzoek geeft inzicht in voordelen en risico's

In 2017 voerde Roland Berger in opdracht van één van de eerste aanbieders van dynamische energie een analyse uit naar de verschillen tussen energiecontractvormen⁷. Sindsdien zijn de vraag naar en aandacht voor dynamische contracten sterk toegenomen. Toch bestaat nog altijd onduidelijkheid over de voordelen en risico's. Om dit te verhelderen heeft Roland Berger – ditmaal in opdracht van Zonneplan – een onafhankelijke vergelijking gemaakt van de kosten van elektriciteit en gas voor verschillende typen gebruikers in diverse contractvormen.

De verschillende contractvormen en gebruikersprofielen worden geïntroduceerd in Hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 kijkt vervolgens terug op het afgelopen jaar (juli 2024 tot en met juni 2025) en welke contracten in de praktijk het voordeligst waren. Daarna plaatst Hoofdstuk 4 de resultaten in breder perspectief door te onderzoeken hoe de kosten zich tussen 2021 en 2024 hebben ontwikkeld en welke risico's een dynamisch contract met zich meebrengt bij plotselinge prijsstijgingen. Hoofdstuk 5 richt zich ten slotte op de belangrijkste marktontwikkelingen naar de toekomst toe, zoals het wegvallen van de salderingsregeling en de groei van hernieuwbare energie. In de bijlage zijn ter onderbouwing de gehanteerde tarieven en uitgewerkte rekenvoorbeelden opgenomen.

7 Onderzoek in opdracht van easyEnergy en NieuweStroom

Verschillende contractvormen en gebruikers

02

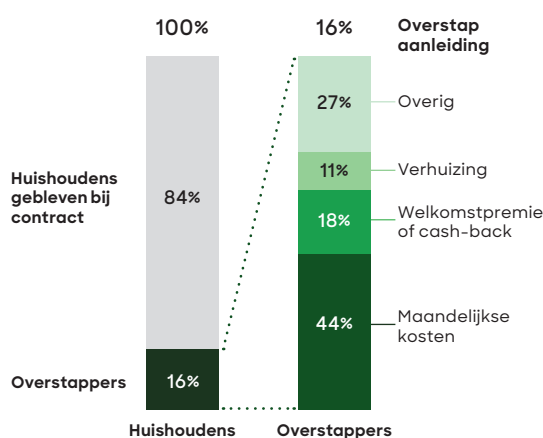
In 2024 stapte slechts een klein gedeelte van de huishoudens over op een ander energiecontract om goedkoper af te zijn. Van de 16% die veranderde van energieleverancier, koos 44% voor lagere maandlasten en 18% voor een welkomstpremie of cash-backactie. De rest stapte over vanwege een verhuizing of om een andere reden⁸. ► 3 Dit patroon is over de jaren vrij constant, met uitzondering van de gascrisis omdat er in die periode nauwelijks vaste contracten beschikbaar waren.

Verschillen in contractvormen

In het onderzoek worden vier contractvormen onderscheiden: een dynamisch contract, een éénjarig vast contract, een driejarig vast contract en een halfjaarlijks variabel contract. De gehanteerde tarieven zijn weergegeven in de bijlagen, waarin ter illustratie de kosten voor een pv gebruiker zijn geïllustreerd.

Bij de vaste contracten betaalt de gebruiker één of drie jaar lang hetzelfde tarief en neemt de leverancier het risico van schommelingen in de groothandelsprijs. De leverancier rekent daarvoor in het tarief een risico-opslag. Voor de gebruiker betekent dit voorspelbare maandlasten, maar doorgaans tegen een prijs die hoger is dan het gemiddelde over de looptijd. Een variabel contract werkt hetzelfde, maar de prijs voor de gebruiker ligt minder lang vast (in de onderzochte variant voor een halfjaar). Daarnaast verschillen de contractvoorwaarden: dynamische contracten zijn dagelijks opzegbaar, terwijl vaste en variabele contracten alleen voortijdig beëindigd kunnen worden tegen betaling van een opzegboete.

3 Aanleiding voor overstappen van energiecontract (2024)

⁸ Autoriteit Consument & Markt (ACM) – Energiemonitor klantbeleving

Bij dynamische contracten betaalt de gebruiker rechtstreeks de groothandelsprijs: voor gas wordt deze dagelijks vastgesteld, voor elektriciteit per kwartier waarbij de meeste leveranciers per uur afrekenen. Hierbovenop komt een beperkte inkoopvergoeding. De gebruiker draagt daarmee zelf het prijsschommelingsrisico: bij stijgende prijzen nemen de kosten toe, bij dalende prijzen profiteert de gebruiker. Anders dan bij vaste en variabele contracten is in de consumentenprijs dus geen risico-opslag opgenomen voor eventuele prijsstijgingen. Toch ligt niet het volledige risico bij de consument, want de energieleverancier neemt bijvoorbeeld het onbalansrisico, het risico van afwijkingen tussen voorspelde en werkelijke stroomafname.

Ook bij teruglevering van elektriciteit bestaan duidelijke verschillen. Voor vaste en variabele contracten geldt tot eind 2026 de salderingsregeling: teruggeleverde elektriciteit wordt tot het niveau van het eigen verbruik weggestreept tegen de afgenomen elektriciteit, verminderd met terugleverkosten. Die terugleverkosten kunnen op verschillende manieren worden berekend, bijvoorbeeld via staffels, een tarief per kWh of een hoger variabel tarief. Voor teruglevering boven het eigen verbruik ontvangt de gebruiker een terugleververgoeding minus deze kosten.

Bij dynamische contracten wordt teruggeleverde elektriciteit vergoed tegen de actuele groothandelsprijs. Sommige leveranciers brengen ook hier terugleververgoedingen en terugleverkosten in rekening, al liggen die aanzienlijk lager dan bij vaste of variabele contracten. In beide contractvormen geldt dat tot 2027 de energiebelasting wordt verrekend over de stroom die netto op jaarbasis is afgenomen.

Aanpak

Gehanteerde tarieven

De analyses in dit rapport nemen de gemiddelde tarieven van juli 2024 als uitgangspunt. Bij variabele contracten zijn daarnaast ook de tarieven van januari 2025 meegenomen omdat de tarieven halverwege het jaar veranderen. Omdat de teruglevercondities sinds juli 2024 aanzienlijk zijn veranderd, is ook onderzocht wat de effecten zijn wanneer de recente (augustus 2025) terugleverkosten en -vergoedingen worden toegepast op de energierekening van afgelopen jaar (juli 2024 tot en met juni 2025). Ook zijn de reeds aangekondigde teruglevercondities na 2026 doorgerekend om inzicht te geven in de gevolgen van het wegvallen van de salderingsregeling. De tarieven zijn gebaseerd op de drie grootste aanbieders per contracttype: Vattenfall, Essent en Eneco voor vaste en variabele contracten en ANWB Energie, NextEnergy en Zonneplan voor dynamische contracten. Hiermee dekt het onderzoek het grootste deel van de markt, al kunnen tarieven per leverancier aanzienlijk verschillen en is het voor consumenten raadzaam deze goed te vergelijken. Voor de historische vergelijking over de periode 2021–2024 zijn de leveringskosten gebaseerd op CBS-gegevens.

Verschillende typen gebruikers

Voor dit rapport zijn gebruiksprofielen samengesteld op basis van geaggregeerde netto-verbruiksdata van Zonneplan-klanten. Deze profielen zijn anoniem verwerkt en representeren telkens groepen van meer dan 900 huishoudens. Er is onderscheid gemaakt tussen vijf profielen: huishoudens zonder zonnepanelen, met zonnepanelen, met zonnepanelen en een thuislader, met zonnepanelen en een warmtepomp, en met zonnepanelen in combinatie met zowel een thuislader als een warmtepomp. Voor elk profiel is gewerkt met het mediane verbruik, zodat uitschieters minder invloed hebben op de resultaten. ► 4

De gekozen profielen sluiten aan bij de praktijk: ruim een derde van de Nederlandse huishoudens bezit zonnepanelen en deze vormen vaak de basis voor verdere elektrificering van het huishouden. Zo heeft 91% van de huishoudens met een thuislader ook zonnepanelen⁹ en bij warmtepompbezitters is dit zelfs 95%¹⁰. De verwachting is dat steeds meer huishoudens met zonnepanelen ook zullen gaan beschikken over warmtepompen en thuisladers.

Voor de historische analyse over de periode 2021 – 2024 is gebruik gemaakt van de standaard openbaar beschikbare profielen E1A (elektriciteit) en G1A (gas)¹¹. Het verbruik voor deze groepen is gebaseerd op het gemiddelde verbruik van Nederlandse huishoudens en bedraagt circa 2.500 kWh elektriciteit en 1.040 m³ gas per jaar.

Gedragsverschillen per profiel

De mate waarin huishoudens hun verbruik afstemmen op groothandelsprijzen verschilt sterk per profiel. ‘Basis’ gebruikers passen hun gedrag nauwelijks aan, terwijl huishoudens met een thuislader hun verbruik zichtbaar actief verschuiven. In Figuur 5 is te zien dat het laden plaatsvindt tijdens de goedkoopste uren. Dit gebeurt meestal automatisch via slimme laadapplicaties, zonder dat handmatige aanpassingen nodig zijn. ► 5

9 Nationaal Laadonderzoek

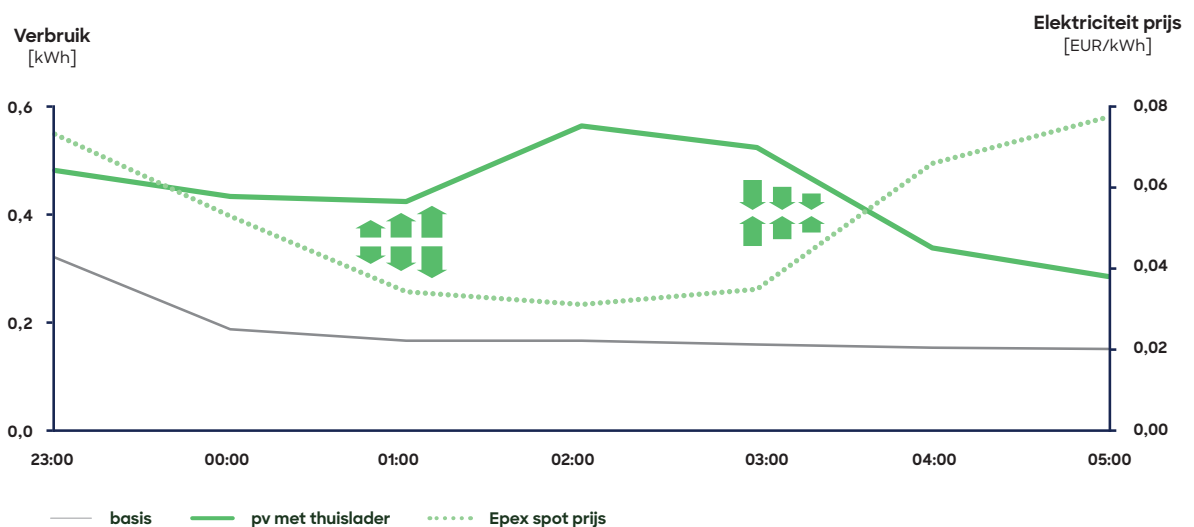
10 Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) – Net impact woningen met warmtepomp

11 Mijnenergiedata en Energiedatawijzer – Voor gas zijn de historische gerealiseerde fracties gebruikt. Voor elektriciteit zijn de gerealiseerde fracties van 2024 toegepast en voor eerdere jaren de voorspelde fracties, aangezien 2024 het eerste volledige jaar is waarvoor gerealiseerde elektriciteitsfracties zijn gepubliceerd.

4 Overzicht gebruikerstypen

	basis	pV	pV met thuislader	pV met warmtepomp	pV met thuislader en warmtepomp
Energie voorzieningen	Geen zonnepanelen, thuislader of warmtepomp	10 zonnepanelen van 400 Wp 32% zelfverbruik zonnestroom	14 zonnepanelen van 400 Wp 11 kW vermogen 51% zelfverbruik zonnestroom	12 zonnepanelen van 400 Wp 8 kW vermogen 38% zelfverbruik zonnestroom	19 zonnepanelen van 400 Wp 8 kW vermogen 11 kW vermogen 55% zelfverbruik zonnestroom
Elektriciteitsafname [kWh]	2.061	1.879	2.169	2.796	3.267
Teruglevering [kWh]		2.204	2.389	2.601	3.005
Netto verbruik [kWh]	2.061	-325	-220	195	262
Gas afname [m ³]	926	925	990	—	—

5 Illustratie van slim laadgedrag van gebruikers met thuisladers - maandag 9 december

Bron: Epex spot prijs, Zonneplan verbruikersdata

**Met de kennis
van nu – Wie was
het beste af met
welk contract?**

03

Voor de periode juli 2024 tot en met juni 2025 zijn de gebruikerstypen uit het vorige hoofdstuk vergeleken. Voor vaste contracten is uitgegaan van een afsluitdatum van 1 juli 2024. Op dat moment lag het stroomtarief 1,3% boven het gemiddelde van deze periode, terwijl het gastarief juist 5,7% onder het gemiddelde lag. De timing van het afsluiten van een vast contract was daarmee ongunstig voor elektriciteit, maar juist zeer gunstig voor gas – dat voor huishoudens met een gasaansluiting het grootste deel van de energierekening uitmaakt.

Dynamische contracten bieden meer voordeel bij hogere afname en teruglevering

In dezelfde periode was een éénjarig vast contract voor alle onderzochte gebruikers duurder dan een dynamisch contract, exclusief welkomstkorting. Het verschil nam toe naarmate een huishouden meer elektriciteit afnam, terugleverde of het verbruik flexibel kon verschuiven. Voor een gebruiker met zonnepanelen en een warmtepomp was een éénjarig vast contract 29% duurder dan een dynamisch contract. Wanneer daar ook een thuislader aan werd toegevoegd, waardoor verbruik slim naar de goedkoopste uren werd verschoven, liep dit verschil op tot 40%. ► 6

6 Jaarlijkse kosten per contractvorm en gebruiker, 2024 juli – 2025 juni [EUR]

Voor huishoudens zonder warmtepomp of thuislader was een éénjarig vast contract circa 5% duurder dan een dynamisch contract, overeenkomend met EUR 84 exclusief welkomstkorting. De gemiddelde welkomstkorting voor een dynamisch contract bedroeg EUR 73. Voor een éénjarig vast contract met zowel stroom- als gasafname bedroeg de gemiddelde welkomstkorting EUR 243 (of EUR 73 bij alleen stroom). Op basis hiervan zou een PV-gebruiker met gasaansluiting gemiddeld EUR 86 voordeliger uitkomen door jaarlijks over te stappen naar een nieuw éénjarig vast contract. Echter, wanneer de overstap naar een nieuw contract pas acht maanden na afloop plaatsvond, waren de totale kosten over die periode alsnog lager met een dynamisch contract. Dit komt doordat een éénjarig vast contract na afloop automatisch overgaat in een variabel contract.

Vaste contracten verhogen terugleverkosten

De situatie is veranderd door de verhoging van terugleverkosten bij vaste contracten, gemiddeld met meer dan 25%. Indien de teruglevertarieven van augustus 2025 worden toegepast op dezelfde periode (juli 2024 – juni 2025), is een éénjarig vast contract voor een typisch huishouden met zonnepanelen niet 5% maar circa 10% duurder dan een dynamisch contract (over de gehele energierekening, exclusief welkomstkorting). Dit komt neer op ongeveer EUR 150 per jaar. ►1

Slim laden bespaart kosten en ontlast het net

Een thuislader biedt veel potentieel voor een dynamisch contract. Het laden kan namelijk automatisch slim worden aangestuurd via apps of instellingen van de laadpaal, zonder dat het dagelijks gedrag van gebruikers actief hoeft te veranderen. Ter illustratie: voor een veelrijder die jaarlijks 40.000 kilometer rijdt bedraagt het verschil binnen een dynamisch contract tussen “dom laden” (elke dag standaard tussen 18:00 en 20:00) en “slim laden” (in de twee goedkoopste uren, waarbij dit van maandag tot en met donderdag is beperkt tot de uren buiten 08:00–18:00) meer dan EUR 700 per jaar inclusief btw¹². Bovendien heeft slim laden een bredere maatschappelijke impact: uit onderzoek in opdracht van netbeheerders Liander en Enexis en laadaanbieders ANWB, Vattenfall en Eneco eMobility, blijkt dat automatisch slim laden de piekbelasting op het elektriciteitsnet tijdens de avonduren met 68% kan verlagen¹³.

¹² Berekening gebaseerd op een laadpaal van 11 kW, een gemiddeld elektriciteitsverbruik van 22 kWh per 100 km en een aandeel thuisladen van 90%

¹³ Netbewust Thuisladen

Energiecrisis- bestendige keuze?

04

Een voordeel van vaste contracten is dat ze bescherming bieden tegen plotselinge prijsstijgingen. De energiecrisis van 2022 staat bij veel huishoudens nog vers in het geheugen: de prijzen stegen in korte tijd tot historisch hoge niveaus en vaste contracten konden, mits op het juiste moment afgesloten, aanzienlijke besparingen opleveren. Deze ervaring voedt de zorg dat dynamische contracten kwetsbaar zijn bij een nieuwe crisis.

Vaste contracten waren voordeliger indien afgesloten net voor de gascrisis

Toen halverwege 2021 de groothandelsprijzen sterk begonnen te stijgen, waren vaste contracten afgesloten in de eerste helft van 2021 goedkoper. Dat blijkt uit een vergelijking op basis van de openbaar beschikbare standaardverbruiksprofielen voor huishoudens. Dit voordeel was echter het gevolg van een uitzonderlijke situatie: Europa beleefde de grootste energiecrisis sinds de jaren zeventig.

De energiecrisis ontstond door een combinatie van factoren. Na de coronapandemie steeg de energievraag in 2021 snel, terwijl de productie onder druk stond door droogte, koelwatertekorten bij kerncentrales en lage rivierstanden die de bevoorrading van kolencentrales bemoeilijkten. Daarnaast viel een groot deel van het Franse kernenergiepark stil door technische problemen. Doorslaggevend waren de afgenomen Russische gasleveringen, die al in 2021 lager uitvielen en na de inval in Oekraïne in 2022 verder werden beperkt. Dit leidde tot een uitzonderlijke prijschok op de Europese groothandelsmarkten, waarbij Nederland zwaar werd getroffen. Tussen januari 2021 en mei 2022 steeg de elektriciteitsprijs met 421% en de gasprijs met 328%. Daarmee kende Nederland de sterkste stijging van elektriciteitsprijzen in Europa en stond het in de top vijf van landen met de grootste gasprijsstijgingen¹⁴. Dit is te verklaren door de destijds grote afhankelijkheid van Russische energie: 21% van de totale energievoorziening in 2021. In 2024 was dit teruggelopen tot 3%¹⁵.

Dynamische contracten pas nadelig bij extreme prijsstijgingen

Voor de openbaar beschikbare standaardverbruiksprofielen waren dynamische contracten vanaf 2022 structureel goedkoper dan vaste of variabele contracten – zowel voor elektriciteit als voor gas. Ook in 2024, toen de energieprijzen stegen, bleef een dynamisch contract de voordeligste optie. ► 7

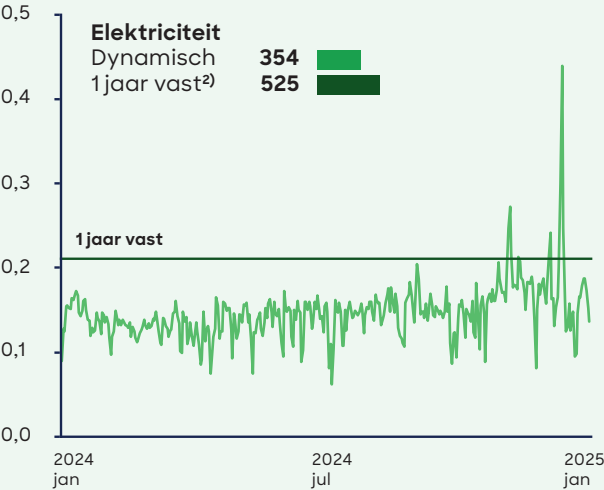
Pas bij extreme prijsstijgingen wordt een vast contract voordeliger. In 2024 had de kale groothandelsprijs (exclusief BTW) met 84% moeten toenemen om de totale kosten te evenaren. ► 8

¹⁴ Eurostat

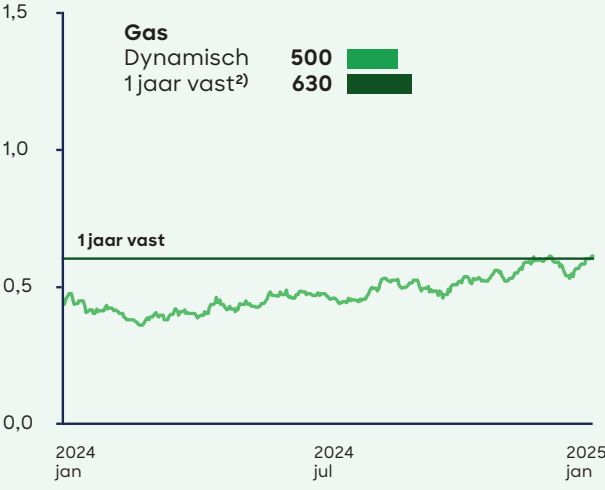
¹⁵ International Energy Agency (IEA) – National Reliance on Russian Fossil Fuel Imports

7 Vergelijking leveringskosten 2024, peildatum: januari 2024

Elektriciteit [EUR/kWh]

Gas [EUR/m³]

— Dynamisch³)

1) Het verbruik is gebaseerd op profiel E1A en G1A en het gemiddelde verbruik van een huishouden;
2) O.b.v. de gemiddelde prijs voor eindgebruikers van het CBS; 3) Gewogen gemiddelde spotprijs per dag
Bron: CBS, Epex spot prijs, ICE, Energievergelijk, MFFBAS

8 Vaste en variabele leveringskosten 2024 (excl. btw en belastingen) [EUR/kWh]

	Vaste leveringskosten	Inkoopopslag	Kale groothandelsprijs	
Dynamisch	0,03	0,03	0,08	84% stijging van kale groothandelsprijs
1 jaar vast				

Vaste en variabele leveringskosten (excl. btw en belastingen)

**Wat gaat de
toekomst
brengen?**

05

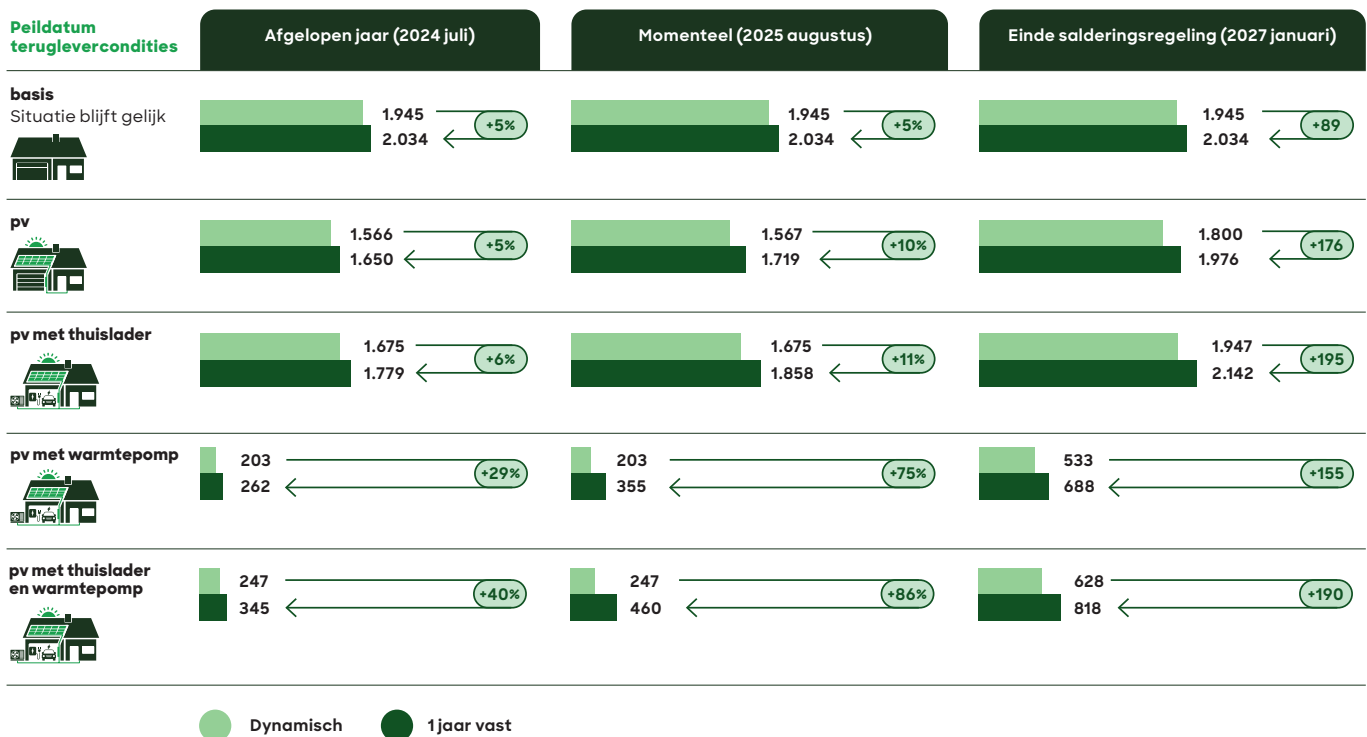
Sommige ontwikkelingen in de energiemarkt staan vast, andere zijn nog onzeker. In dit hoofdstuk lichten we toe welke veranderingen invloed gaan hebben op energiecontracten.

Dynamische contracten worden aantrekkelijker bij het wegvallen van de salderingsregeling

Vanaf 2027 vervalt de salderingsregeling. Huishoudens met vaste of variabele contracten kunnen opgewekte elektriciteit niet langer wegstrepen tegen de afname van elektriciteit, maar ontvangen een vaste terugleververgoeding. Deze vergoeding wordt in veel gevallen grotendeels tenietgedaan door terugleverkosten en bedraagt netto vaak minder dan een kwart cent per kWh. Bij dynamische contracten blijft teruggeleverde stroom ook na het wegvallen van de salderingsregeling vergoed tegen de geldende groothandelsprijs. Wel geldt, net als bij vaste contracten, dat de energiebelasting dan niet meer wordt gesaldeerd.

Ook na het vervallen van de salderingsregeling blijft teruglevering financieel aantrekkelijk voor huishoudens met een dynamisch contract. Voor de berekeningen is uitgegaan van de variabele tarieven en groothandelsprijzen in de periode juli 2024 – juni 2025, aangevuld met de aangekondigde teruglevercondities na het wegvallen van de salderingsregeling (zie bijlage). In dit scenario levert een dynamisch contract een gemiddeld huishouden met zonnepanelen circa EUR 175 per jaar voordeel op ten opzichte van een één jaar vast contract. ► 9

9 Effect wegvallen salderingsregeling op basis van periode 2024 juni – 2025 juli [EUR]

Flexibel verbruik wordt belangrijker door groei hernieuwbare energie

De verschuiving naar een elektriciteitssysteem dat wordt gedomineerd door zon- en windenergie maakt flexibiliteit in het verbruik van energie steeds waardevoller. Hernieuwbare bronnen vormen inmiddels meer dan de helft van de Nederlandse elektriciteitsproductie en volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) stijgt dit aandeel naar verwachting tot 85% in 2030¹⁶. Omdat zon en wind weersafhankelijk zijn, nemen prijsschommelingen op de groothandelsmarkt toe. Dynamische contracten (met toenemende elektrificatie en slimmere apparaten) bieden huishoudens de mogelijkheid om hun verbruik daarop af te stemmen – en daarmee te besparen.

Extreme prijsstijgingen blijven mogelijk

Om de kwetsbaarheid van het energiesysteem te verkleinen, wordt zowel in Nederland als in Europa fors geïnvesteerd. Zo trok TenneT in 2024 circa EUR 10 miljard extra uit om de energiezekerheid en -onafhankelijkheid te versterken. Toch blijven extreme prijsstijgingen moeilijk te voorspellen: verstoringen in productie of infrastructuur kunnen nog altijd leiden tot forse schommelingen in elektriciteits- en gasprijzen.

16 Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)

Dynamische contracten waren in het afgelopen jaar voor alle onderzochte profielen voordeliger dan vaste contracten. Ook in historisch perspectief kwamen dynamische contracten doorgaans gunstiger uit, omdat geen risico-opslag voor prijsstijgingen wordt doorberekend. Alleen tijdens de uitzonderlijke gascrisis in 2022 bood een vast contract meer bescherming. Het voordeel van dynamische contracten neemt verder toe naarmate huishoudens meer elektriciteit verbruiken, zelf opwekken en hun verbruik afstemmen op prijsverschillen. Vooruitkijkend bieden de aangekondigde maatregelen en teruglevercondities huishoudens met zonnepanelen zicht op extra voordeel zodra de salderingsregeling na 2026 vervalt.

Bijlage: Gehanteerde tarieven

In deze bijlage worden de gehanteerde tarieven voor zowel elektriciteit als gas weergegeven. De analyse voor juli 2024 tot en met juni 2025 is gebaseerd op de tarieven van juli 2024, met voor variabele contracten aanvullend de tarieven van januari 2025. Per contracttype zijn de drie grootste leveranciers opgenomen: Vattenfall, Essent en Eneco (vast en variabel) en ANWB Energie, NextEnergy en Zonneplan (dynamisch).

Tarieven 2024 juli – 2025 juni

De onderstaande figuren tonen de gehanteerde tarieven^{17, 18, 19, 20} per contractvorm voor zowel elektriciteit als gas. Hierin zijn naast de groothandelsprijzen ook de vaste leveringskosten, netbeheerkosten, energiebelasting en vermindering energiebelasting meegenomen.

Huidige terugleverkosten (per augustus 2025)

Aangezien de teruglevercondities in 2025 aanzienlijk zijn veranderd, is met de tarieven en verbruiksprofielen van juli 2024 – juni 2025 berekend wat het effect is van de aangepaste condities. Voor dynamische contracten blijven de terugleverkosten en -vergoedingen ongewijzigd. Bij vaste en variabele contracten stegen de gemiddelde terugleverkosten van EUR/kWh 0,111 naar EUR/kWh 0,146 en de terugleververgoeding van EUR/kWh 0,139 naar EUR/kWh 0,159.

Wegvallen salderingsregeling (per januari 2027)

Na 2026 vervalt de salderingsregeling, waardoor de terugleverkosten en -vergoedingen veranderen. Voor deze analyse is gerekend met de aangekondigde condities van Eneco en Vattenfall²¹. Bij vaste en variabele contracten stijgen de gemiddelde terugleverkosten naar EUR/kWh 0,065 en de gemiddelde terugleververgoedingen naar EUR/kWh 0,067. Voor dynamische contracten blijft teruglevering vergoed tegen de actuele groothandelsprijs. Deze waarden zijn, samen met de groothandelsprijzen en overige tarieven uit de periode juli 2024 – juni 2025, toegepast op de verbruiksprofielen.

17 Energievergelijk.nl

18 The European Power Exchange (EPEX SPOT)

19 Intercontinental Exchange (ICE)

20 Rijksoverheid

21 Energievergelijk.nl

Elektriciteitskosten - pv gebruiker

		Dynamisch		1 jaar vast	
Beschrijving	Eenheid	Kosten [EUR]	Tarief	Kosten [EUR]	Tarief
Groothandelsprijs bij afname: Uurtarief voor afgenomen elektriciteit, incl. btw	EUR/ kWh	250	Variërend	n.v.t.	
Inkoop-opslag: Opslag van leveranciers bovenop de groothandelsprijs, incl. btw	EUR/ kWh	56	0,030	n.v.t.	
Tarief: Vaste prijs voor afgenomen stroom, excl. energiebelasting, tot afname volume te salderen		n.v.t.		0	0,156
Groothandelsprijs bij teruglevering: Uurtarief voor teruggeleverde elektriciteit, incl. btw	EUR/ kWh	-96	Variërend	n.v.t.	
Terugleverkosten: Potentiele kosten voor verwerking van teruggeleverde elektriciteit	EUR/ kWh	15	0,007	246	0,111
Terugleververgoeding: Vergoeding voor teruggeleverde elektriciteit	EUR/ kWh	-50	(0,023)	-45	(0,139)
Correctie terugleververgoeding: Correctie indien alleen binnen het salderingsplafond wordt vergoed	EUR/ kWh	5	0,016	n.v.t.	
Energiebelasting: Belasting op elektriciteit (incl. btw), op verbruik boven het salderingsplafond	EUR/ kWh	0	0,127	0	0,127
Vaste leveringskosten: Vaste kosten, vastgesteld door de energieleverancier	EUR	77		108	
Netbeheerkosten: Vaste kosten, vastgesteld door de regionale netbeheerder	EUR	428		428	
Vermindering energiebelasting: Vaste korting op de energiebelasting per elektriciteitsaansluiting	EUR	-633		-633	
Totale jaarlijkse elektriciteitskosten:	EUR	52		103	

Gaskosten - pv gebruiker

		Dynamisch		1jaar vast	
Beschrijving	Eenheid	Kosten [EUR]	Tarief	Kosten [EUR]	Tarief
Groothandelsprijs bij afname: Dagtarief op de gasmarkt, incl. btw	EUR/m³	 483	Variërend	 n.v.t.	
Inkoop-opslag: Opslag bovenop de groothandelsprijs, incl. btw	EUR/m³	 61	0,066	 n.v.t.	
Tarief: Vaste prijs voor afgenomen gas, excl. energiebelasting	EUR/m³	 n.v.t.		 566	0,611
Energiebelasting: Belasting op elektriciteit (incl. btw), gemiddeld over 2024-2025	EUR/m³	 649	0,702	 649	0,702
Vaste leveringskosten: Vaste kosten, vastgesteld door de energieleverancier	EUR	 77		 88	
Netbeheerkosten: Vaste kosten, vastgesteld door de regionale netbeheerder	EUR	 243		 243	
Totale jaarlijkse gaskosten:	EUR	 1.514		 1.546	

Bijlage: Rekenvoorbeelden

Rekenvoorbeelden

Op basis van de gehanteerde tarieven zijn voor de in hoofdstuk 2 beschreven typische PV-gebruiker rekenvoorbeelden uitgewerkt voor de periode juli 2024 – juni 2025. Het profiel kent de volgende verbruiks- en terugleveringsvolumes:

- » Elektriciteitsafname: 1.879 kWh
- » Teruglevering: 2.204 kWh
- » Gasverbruik: 925 m³

Dynamisch contract - elektriciteitskosten

Afname elektriciteitskosten

De gebruiker betaalt per uur de groothandelsprijs op de EPEX-markt. Voor dit rekenvoorbeeld is de gemiddeld gewogen groothandelsprijs gebruikt. Dit is het gemiddelde van de uurprijzen, gewogen naar het daadwerkelijke verbruik in die uren.

- » Gemiddeld gewogen groothandelsprijs (incl. btw): EUR/kWh 0,133
- » Opslag leverancier: EUR/kWh 0,030
- » Afnamekosten: EUR/kWh (0,133 + 0,030) × 1.879 kWh = EUR 306

Teruglevering elektriciteitsvergoeding

Voor de teruglevering is op vergelijkbare wijze gerekend, met een gewogen groothandelsprijs op basis van de uurprijzen. Daarboven gelden terugleverkosten en -vergoedingen waarbij sommige leveranciers een onderscheid maken tussen de vergoeding binnen en buiten het salderingsplafond. Een correctie is toegepast voor de vergoeding buiten het salderingsplafond. Gewogen groothandelsprijs (incl. btw): EUR/kWh 0,044

- » Terugleververgoeding: EUR/kWh 0,023
- » Terugleverkosten: EUR/kWh -0,007
- » Correctie boven salderingsplafond: EUR/kWh -0,016
- » Netto terugleververgoeding:
EUR/kWh (0,044 + 0,023 - 0,007) × 2.204 kWh - EUR/kWh 0,016 × 325 kWh = EUR 126

Vaste kosten en verminderingen

- » Vastrecht elektriciteit: EUR 77
- » Netbeheerkosten: EUR 428
- » Vermindering energielasting: - EUR 633

Totale elektriciteitskosten

EUR 306 - EUR 126 + EUR 77 + EUR 428 - EUR 633 = **EUR 52**

Dynamisch contract – gaskosten

Voor gas wordt gerekend met dagprijzen op de groothandelsmarkt. In dit rekenvoorbeeld is uitgegaan van het gewogen gemiddelde van deze dagprijzen, waarbij de dagelijkse prijzen zijn gewogen naar het daadwerkelijke verbruik. Hierbovenop komen de opslag van de leverancier, belastingen en vaste kosten. Voor de typische PV-gebruiker resulteert dit in de volgende kosten:

- » Gewogen groothandelsprijs (incl. btw): $\text{EUR/m}^3 0,522 \times 925 \text{ m}^3 = \text{EUR } 483$
- » Inkoop-opslag leverancier: $\text{EUR/m}^3 0,066 \times 925 \text{ m}^3 = \text{EUR } 61$
- » Energiebelasting (incl. btw): $\text{EUR/m}^3 0,702 \times 925 \text{ m}^3 = \text{EUR } 649$
- » Vaste leveringskosten: EUR 77
- » Netbeheerkosten: EUR 243.

Totale gaskosten: **EUR 1.514**

Één jaar vast contract – elektriciteitskosten

Afname elektriciteitskosten

Voor afname geldt een vast tarief per kWh, exclusief energiebelasting. Binnen het salderingsplafond wordt de afname volledig gesaldeerd met de teruglevering. Daardoor zijn er voor dit profiel geen kosten voor afname in rekening gebracht.

Teruglevering elektriciteitsvergoeding

Op teruggeleverde elektriciteit worden vaste terugleverkosten toegepast. Voor het deel boven het salderingsplafond geldt een vaste terugleververgoeding per kWh.

- » Terugleverkosten: $\text{EUR/kWh } 0,111 \times 2.204 \text{ kWh} = \text{EUR } 246$
- » Terugleververgoeding boven salderingsplafond: $\text{EUR/kWh } 0,139 \times 325 \text{ kWh} = - \text{EUR } 45$
- » Netto teruglevering: EUR 201

Vaste kosten en verminderingen

- » Vastrecht elektriciteit: EUR 108
- » Netbeheerkosten: EUR 428
- » Vermindering energiebelasting: – EUR 633

Totale elektriciteitskosten

$\text{EUR } 0 + \text{EUR } 201 + \text{EUR } 108 + \text{EUR } 428 - \text{EUR } 633 = \text{EUR } 104$

Één jaar vast contract - gaskosten

Voor gas wordt gerekend met een vast tarief per m³, aangevuld met energielasting en vaste kosten. Voor de typische PV-gebruiker resulteert dit in de volgende posten:

- » Vast tarief (incl. btw): $\text{EUR/m}^3 0,611 \times 925 \text{ m}^3 = \text{EUR } 566$
- » Energielasting (incl. btw): $\text{EUR/m}^3 0,702 \times 925 \text{ m}^3 = \text{EUR } 649$
- » Vaste leveringskosten: EUR 88
- » Netbeheerkosten: EUR 243.

Totale gaskosten: EUR 1.546

AUTHORS

Arnoud van der Slot

Senior Partner

Arnoud.vanderslot@rolandberger.com

+31 6 21233033

Bram Albers

Partner

Bram.albers@rolandberger.com

+31 6 23637356

Lennard Doodeman

Consultant

Lennard.doodeman@rolandberger.com

+31 6 41093840

09.2025

ROLANDBERGER.COM

This publication has been prepared for general guidance only.
Roland Berger shall not be liable for any damages resulting
from any use of the information contained in the publication.

© 2025 ROLAND BERGER BV. ALL RIGHTS RESERVED.

ROLAND BERGER is one of the world's leading strategy consultancies with a wide-ranging service portfolio for all relevant industries and business functions. Founded in 1967, Roland Berger is headquartered in Munich. Renowned for its expertise in transformation, innovation across all industries and performance improvement, the consultancy has set itself the goal of embedding sustainability in all its projects. Roland Berger revenues stood at more than 1 billion euros in 2023.

Publisher

Roland Berger BV
Strawinskylaan 581
1077 XX Amsterdam
The Netherlands
www.rolandberger.com